

## עלון דברי חיים לפרשת פנחס

כתוב בילקוט שמעוני: אמר רבי שמעון בן לקיש: פנחס הוא אליהו.

בברכת המזון מבקשים אנו: "הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו", ומיד אחרי כן מוסיפים לבקש: "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב".

ישנם אנשים המצפים למשיח רק כדי שיפתור את כל בעיותיהם הכלכליות, שימחק את המינוס בבנק וישפיע שפע של חיי רווחה חמריים...

זו איננה ציפייה אמיתית ונכונה למשיח!

לכן, קודם מבקשים ש"הרחמן ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה" – שנזכה לשפע גשמי, ועם כל זאת מבקשים שגם אז "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות".

### לאור הנר

#### "הנני נותן לו את בריתי שלום"

ובמדרש רבה: אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו. מהו "בדין הוא שיטול שכרו", וכי מישהו חשב שלא בדין בדין?

אלא, אמרו חז"ל "שכר מצוה מצוה", היינו הצדיק העובד ה' בכל לבבו, אינו מתאוה לשום שכר וגמול, אלא כל רצונו ותקווותו שייזכהו ה' ויזמן לפניו עוד מצוה כזו. לכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, שהרי מקבל הוא את שכרו – בקיום מצוה נוספת. אבל פנחס בודאי לא ביקש שתבוא לידי מצוה כזו, שיחטא שוב נשיא שבט בישראל חטא חמור כזה. אם כן לא שייך כאן "שכר מצוה מצוה", לכן – "בדין הוא שיטול שכרו".

### החתם סופר

"וידבר ה' אל משה לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי"

היה האמרי חיים מויל'ניץ מפרש במתק שפתינו: "צרור את המדינים" – את בעלי ריב ומדון, הילחם באנשי מחלוקת, מדוע? "כי צוררים הם לכם... על דבר פעור ועל דבר כזבי"... כלומר: מפני שהם גרועים אפילו מבעלי עבודה זרה וגילוי עריות, כמו שמעיד חז"ל

"וידבר ה' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם... לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום"

כשהרג פנחס את זמרי נאמר בפרשה הקודמת בפרק כ"ה פסוק ז' "וירא פנחס... ויקח רמח בידו", ורש"י פירש: ראה מעשה ונזכר הלכה שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו.

הנה כי כן, יש כאלו שקודם כל לוקחים את החרב, ואחר כך מחפשים אחר מעשה כלשהו, שיאפשר לעשות באותה חרב שימוש... אולם אצל פנחס לא היה כך – קודם כל היה המעשה, אחר כך הוא נזכר בהלכה, ורק לבסוף לקח את החרב בידו...

כשאדם מחזיק בידו "חרב" ומחפש להתנקם במי שהציק לו, עד מהרה הוא מוצא איזו טעות או פגם בזולתו, שבו אפשר לנעוץ את החרב בקלות יתירה... אך פנחס היה נקי מכל חשבון אישי כדוגמת זה, ורק כבוד שמים בער בתוכו והניע אותו לכך!

### הרב מרדכי דרוק זצ"ל

"וידבר ה' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם... לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום"

הפני מנחם מגור הסביר שהמבחן האמיתי לדעת האם הקנאות אמיתית או מזוייפת היא באופן שכאשר נעשה סדר [או באופן שרוצים לעשות סדר] באותו ענין שלמענו יצא הקנאי במלחמתו, או אז אם הוא קנאי אמת, הרי שיתן שמחה בלבו שסוף סוף בא הענין על תיקונו, אבל אם קנאותו היא רק לשם קנאות בעלמא, הרי שנשמטה אפשרות הקנאה מתחת ידו בעשיית השלום ואינו שבע רצון מזה...

ועל פי זה הסביר: שהרי אצל פנחס היה זה קנאות אמיתי לשם ה' שבערה בלבו ללא שום אינטרס או רצון לגדולה כתוצאה מכך, ולכן אמר הקב"ה על פנחס "הנני נותן לו את בריתי שלום", הנה עכשיו שגמר ועשה את קנאתו אני נותן לו את בריתי "שלום" – הוא יכול לשבת בשלום ובשלוה...

### הפני מנחם מגור

"פנחס בן אלעזר"

באומרם שבית המקדש הראשון נחרב מפני ג' עבירות החמורות, אבל בית שני נחרב בעון שנאת חנם, ששקול כנגד שלשתן...

## האמרי חיים מויז'ניץ

### "ובני קרח לא מתו"

רמז הפסוק "ובני קרח לא מתו" – הגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עם כל זה בני קרח – תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו, כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים ובעלי המחלוקת על הצדיקים ההולכים בתוכם...

### רבי מנחם מנדל מרימנוב

"ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע...ונתת מהודך עליו"

הגמרא בבבא בתרא דורשת: "מהודך ולא כל הודך", זקנים שבאותו דור אמרו, פני משה כחמה, פני יהושע כפני הלבנה, או לאותה בושה ואוי לאותה כלימה". ונשאלת השאלה: וכי מה בושה ומה כלימה היתה לזקנים שדיברו ככה על משה ואהרן?

אלא, הסביר הרבי מקוצק שאין זה מדברי הזקנים שבדור, אלא קטע זה, אלו הם דברי חז"ל שאומרים על דברי הזקנים: או לאותה בושה, שחסידיים מודדים את הרבי...

ובאותו ענין הסביר הבן איש חי את דברי הגמרא: הרוצה לידע כמה גבהו של דקל – כיצד יעשה? ימדוד קודם את קומתו של עצמו, ואת צילו של עצמו, וכך יראה מה היחס בין הצל לבין הקומה האמיתית. וכך למשל, כשהשמש נוטה למערב, הצל המוטל מזרחה ארוך יותר מהאדם, וכאשר קומת האדם מטר ושבעים סנטימטרים, ומידת הצל היא שלשה מטרים וארבעה סנטימטרים, הוי אומת שמידת הצל כפולה ממידת המציאות, ואם כן, אם צילו של הדקל נמשך לאורך כעשרים מטרים, נמצא שגובהו של הדקל הוא עשרה מטרים.

ולכאורה שאל על כך הבן איש חי בספרו בן יהודע, וכי לצורך הדברים הללו ערך רב אשי את הש"ס – כדי שנדע למדוד את גובהו של הדקל?

אלא ההסבר הוא כך: אין הכוונה בדברי הגמרא הללו לגובהו של דקל כפשוטו, אלא הכוונה היא לצדיק, והקשר בין הדברים הוא פשוט ומובן, שהרי נאמר "צדיק כתמר יפרח".

ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את גדולתם של צדיקים? מפני שבאים אנשים ואומרים: האם הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לצדיק הגדול? הלא

זכורים לנו גדולי הדור הקודם, הם באמת היו גדולים וצדיקים, ואילו אל של היום...

לטענה הזאת מתייחסים דברי הגמרא, וכך עונים לה: הרוצה למדוד גובהו של דקל, כלומר, את גבהו של הצדיק, שלא ישווה אותו לענקי הדורות הקודמים, אלא ימדוד קודם כל את קומת עצמו ואת הצל של עצמו, הוי אומר את המעשים טובים שלך, ובאופן יחסי אליך תמדוד גם את הצדיק, ואז באמת תראה עד כמה הוא גדול באמת!

## ע"פ הבן איש חי

"מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה"

בילקוט הגרשוני הובא בשם הרב בצלאל כהן, על הנוסח הנאמר בתפילת מוסף של שלוש רגלים: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידיים כסדרם ומוספיים כהלכתם".

מה ההבדל בין "כסדרם" ל"כהלכתם"? מדוע דווקא התמידיים יקרבו "כסדרם" ואילו המוספיים "כהלכתם"?

ובאר זאת על פי מה שמצינו בגמרא שהגם שבפסוק נכתב קרבן העולה לפני קרבן החטאת, מכל מקום לעולם החטאת קודמת לעולה, הלכה למשה מסיני. וטעם הדבר מבאר שם בגמרא, משום שכשאדם חטא למלך, קודם כל עליו להביא פרקליט, עורך דין, שיסדר לו כפרה על חטאו, רק אחרי כן נתן להביא למלך דורון – מתנה. החטאת דומה לפרקליט והעולה דומה לדורון, וכיון שפרקליט קודם לדורון, חטאת לעולם קודמת לעולה.

אם כן, את קרבנות התמיד נעשה בבית המקדש "כסדרם" – כפי שסידרם הכתוב, אבל את המוספיים נעשה "כהלכתם", שהרי בקרבנות המוספיים יש גם עולה וגם חטאת, ואותם איננו עושים "כסדרם" – כסדר כתיבתם בפסוק, אלא "כהלכתם" – על פי ההלכה למשה מסיני, שהחטאת קודמת לעולה.

## הרב בצלאל כהן זצ"ל

## שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה

דניאל אהרן בן אודט מסעודה נ"י

לכל ענייני העלון נא לפנות במייל ל:

kosssover@gmail.com